

อุกฤษ្ស ปัทมานันท์,

วิกฤตไทย วิกฤตเอเชีย

กรุงเทพฯ: สิ่งพิมพ์ลำดับ 69 สถาบันเอเชียศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2542

วิชาชีวะ หนังสือที่ ๕

วิ กฤตไทย วิกฤตเอเชีย เป็นสิ่งพิมพ์ลำดับที่ 69 ของสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตีพิมพ์ในปี 2542 เขียนโดย คุณอุกฤษ្ស ปัทมานันท์ ซึ่งเป็นนักวิจัยประจำสถาบัน เอเชียศึกษา หนังสือ "วิกฤตไทย วิกฤตเอเชีย" มีลักษณะ เป็นหนังสือรวมบทความที่เขียนขึ้นต่างกรรมต่างวาระ ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาแล้วนำมาเรียนเรียงเข้าด้วยกัน ประกอบด้วยหัวข้อความย่อๆ 35 เรื่อง โดยลำดับเนื้อหา จะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ (1) วิกฤตไทย (2) วิกฤตเอเชีย (3) วิกฤตเอเชียกับคน และ (4) วิกฤตเอเชีย: คนกับความคิด เมื่อว่า "วิกฤตไทย วิกฤตเอเชีย" จะมีลักษณะเป็นหนังสือรวมบทความ แต่ผู้เขียนได้ทำการปรับเนื้อหาตลอดทั้งเล่มให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อนำมาตีพิมพ์รวมเป็นหนังสือเล่มได้อย่างน่าสนใจ

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่การติดตามวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด โดยมีการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาอย่างเป็นอิสระ จากทัศนะของผู้เขียนเอง จึงเป็นการให้แง่มุมเฉพาะที่น่าสนใจสำหรับผู้อ่าน นอกจากนี้ผู้เขียนได้วิพากษ์วิจารณ์

กับความคิดเห็นที่หลากหลายในช่วงเวลาเดียวกัน โดยอ้างอิงเอกสารส่วนใหญ่จากนักความในหนังสือพิมพ์และสารสารต่างๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้หนังสือเล่มนี้ก็แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของภูมิปัญญาในสังคมไทยที่ไม่อ่าอิงสร้างข้อเสนอที่เด่นชัดเกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ ดังในส่วนที่ (4) วิกฤตเอเชีย: คนกับความคิด ผู้เขียนได้นำข้อเสนอของนักคิดต่างประเทศสองท่านไว้ในหัวข้ออย่าง 2 เรื่องคือ "บน ถนนเดอร์สัน กับวิกฤตเศรษฐกิจไทย" และ "วอลเดน เบล โลกับวิกฤตเศรษฐกิจไทย" อันแสดงให้เห็นความแตกต่างที่เด่นชัดระหว่างปัญญานไทยซึ่งไม่มีข้อเสนอเกี่ยวกับวิกฤตครั้งนี้กับนักวิชาการต่างประเทศอย่างวอลเดล เบลโล ที่ไม่เพียงแต่สร้างคำอธิบายให้กับวิกฤตครั้งนี้ได้เท่านั้น หากยังสามารถอธิบายได้เรื่องทั่วโลก การอภิคัติ ยิ่งไปกว่านั้นในหนังสือเรื่อง "โศกนาฏกรรมสยาม" ของเขามีข้อเสนอเรื่อง "ละทิ้งโลกาภิวัตน์" (DeGlobalisation) ให้กับวิกฤตครั้งนี้ด้วย ดังนั้น ย่อหน้าท้ายสุด แผ่นสุดท้ายของ "วิกฤตไทย วิกฤตเอเชีย" จึงสิ้นสุดลงที่ข้อความว่า "อ่านหนังสือ โศก-

น้ำกรรมสยาม' จบแล้ว จนปานนี้ไม่รู้ว่า 'นักวิชาการไทยตัวโตๆหรือพากที่เรียกตนว่า 'ปัญญาณสยาม' หายไปไหนกันหมดตะวะ!"

แม้ว่าผู้เขียนจะไม่สามารถสร้างข้อเสนอที่เป็นทางออกให้กับวิกฤตครั้งนี้ได้ แต่หนังสือเล่มนี้มีแนวคิดในการอธิบายวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนพอสมควร ในวิกฤตไทย วิกฤตเอเชีย" ได้เสนอภาพการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่อยู่ 3 ประการ กล่าวคือ ประการแรก ภาพการลั่นสุดยุค "เจ้าลัว" ของนายทุนไทยเชื้อสายจีน รวมไปถึงการลั่นสุดของสายสัมพันธ์ทางธุรกิจการเมือง แบบเก่า โดยผ่านการปฏิรูประบบราชการ และการเปิดเสรีภาคธุรกิจให้กับการลงทุนจากต่างชาติ ด้วยการแก้ไขกฎหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญหลายฉบับ ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์ว่า เป็นการลั่นสุดของอำนาจเก่าที่เป็นพันธมิตรกันระหว่างข้าราชการและพ่อค้า ทำให้ทุนต่างชาติโดยเฉพาะชาติตะวันตกเข้ามายแทรกแซงที่จากการเข้ามาถือหุ้นในธุรกิจต่างๆ กระบวนการนี้มีกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นหัวหอกสำคัญที่เข้ามาตอกย้ำกับรัฐบาลไทยให้ทำการปฏิรูปกฎหมายต่างๆ ที่กีดขวางทุนตะวันตกไว้ โดยมีสหราชอาณาจักรเป็นผู้สนับสนุนสำคัญ

ประการที่สอง ภาพการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยในเอเชีย ผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์เบรียบ ที่ระบุบทบาทของสหราชอาณาจักรที่มีกับประเทศไทย ตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยทำการวิเคราะห์ผ่านบทบาทของ IMF ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทย ทั้งนี้ตั้งแต่สังคมโลกครั้งที่สอง โดยทำการวิเคราะห์ผ่านบทบาทของ IMF ใน การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยมา 3 ครั้งแล้ว คือในช่วงทศวรรษ 1960, 1980 และ 1990

ในช่วงแรกมีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย เพื่อเป็นการสักดั้น ลักษณะของมนุษย์ที่กำลังขยายตัวในช่วงสังคมเย็นนั้น ซึ่งสหราชอาณาจักรได้เข้ามายึดบناหสูงมาก ต่อมาในช่วง

ที่สอง ในสมัยรัชกาล พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เพื่อช่วยเหลือประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์น้ำมัน ในการช่วยเหลือครั้งนี้สหราชอาณาจักรนำบทบาทควบคุมนโยบายภายในประเทศอย่างมาก และในช่วงที่สามนี้ สหราชอาณาจักรได้พยายามกลับมายึดบนาห หลักโดยกีดกันญี่ปุ่น ให้ดำเนินนโยบายตามกรอบที่สหราชอาณาจักร โดย IMF ได้พยายามจำกัดบทบาทของประเทศไทยญี่ปุ่นให้เหลือเพียงผู้ออกเงินกู้สมบทราษฎร์นั่น เท่านั้นในช่วงวิกฤตไทย แต่ภายหลังญี่ปุ่นก็พยายามเข้ามายึดบนาหในการดำเนินนโยบายการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศไทยตามแนวทางของญี่ปุ่นเอง ภายใต้ "แผนมิยาซาว่า" จากการวิเคราะห์บทบาทของ IMF ในการให้ความช่วยเหลือกับประเทศไทย ทำให้เห็นถึงการเมืองในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ในทศวรรษ 1990 และแสดงให้เห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยในเอเชียที่กำลังเปลี่ยนไป โดยผู้เขียนใช้กรอบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการวิเคราะห์วิกฤตเศรษฐกิจไทย อันเป็นมุ่งมองที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นโดยทั่วไปของผู้อื่น

ประการที่สาม "วิกฤตไทย วิกฤตเอเชีย" ได้ให้ภาพวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในเอเชียและรัสเซียอีกด้วย โดยวิเคราะห์เบรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนโยบายการเปิดเสรีตามแนวทาง IMF ของประเทศไทย กับนโยบายการควบคุมเศรษฐกิจภายในประเทศของรัสเซีย ยองกง-จีน และมาเลเซีย โดยผู้เขียนมองว่าประเทศไทยดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจตามแนวทางของ IMF โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชนเท่าไรนัก ในทางตรงกันข้ามประเทศไทยรัสเซีย ยองกง-จีน และมาเลเซียได้เลือกดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่แตกต่างไปจาก IMF ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลกระทบกับผู้คนภายในประเทศเหล่านั้นเป็นสำคัญ ในขณะที่ประเทศไทยเชี่ยวชาญ ซึ่งต่างก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ เช่น เวียดนาม ลาว พลีบปินส์ อินโดนีเซีย ได้ดำเนินนโยบายทาง

เศรษฐกิจอยู่กึ่งกลางระหว่างไทยกับมาเลเซีย คือ แม้ว่าจะทำตาม IMF แต่ก็มีอิสระในการดำเนินนโยบายได้สูงกว่ารัฐบาลไทย

วิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางในภูมิภาคอาเซียน เช่น โครงการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศลาวอยู่ในภาวะชะงักงันหรือในอินโดนีเซียเป็นการลื้นสุดระบบอนซูาร์โตที่ปักกรองประเทศมาอย่างยาวนาน “วิกฤตไทย วิกฤต

เอเชีย” จึงเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสำคัญในภูมิภาคเอเชียอีกครั้งหนึ่ง

วิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งนี้ ในด้านหนึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบทั้งคนรายและคนจนให้ bombed down หายไป แต่ในอีกด้านหนึ่งวิกฤตครั้งนี้ก็ควรเป็นจุดเริ่มต้นการแสวงหาทางปัญญาให้กับชนผู้ใจใจปัญหาบ้านเมือง ซึ่ง “วิกฤตไทย วิกฤตเอเชีย” ได้เป็นอีกแรงหนึ่งที่เพียรพยายามพิชิตครั้งนี้ได้อย่างน่าสนใจ